

En trang og hektisk hverdag

Statens arbeidsmiljøinstitutt har undersøkt lærernes arbeidssituasjon, og forteller at:

- Halvparten av norske grunnskolelærere opplever at de ikke har tid til å gjøre jobben sin skikkelig.
- En av tre lærere i videregående skole opplever det samme.
- Sammenlignet med andre yrkesgrupper er lærere i nederste delen av skalaen mht. kontroll over egen arbeidshverdag, og i øverste del mht. belastende arbeidssituasjon.

Les mer om undersøkelsen [her](#).

Uten dødpunkter eller mulighet for utpust

Mange lærere opplever arbeidshverdagen sin som hektisk og trang.

- Hektisk, ved at den ofte kan være uten dødpunkter, at man må løpe mye, må være tilgjengelig alle veier, og må fange opp alt av større og mindre forhold og ad-hoc hendelser som dukker opp.
- Trang, ved at alt arbeid med elever må skje i løpet av begrenset tid i løpet av skolehverdagen, og at tid til utpust, samarbeid, informasjonsutveksling og oppfølging kan være sterkt begrenset.

Når elevene går hjem, kan det være rom for utpust og for å sette seg ned, men det kan også være møter, telefoner som må tas, etterarbeid eller nye forberedelser som må gjøres, og informasjon som må gis.

For noen kan arbeidet i skolen og med elever, bli altoppslukende, i bruk av tid og krefter. Andre slår seg til tåls med at "dette var det jeg fikk til, innenfor mine rammer", selv om det kan være mange områder og forhold som ikke har falt på

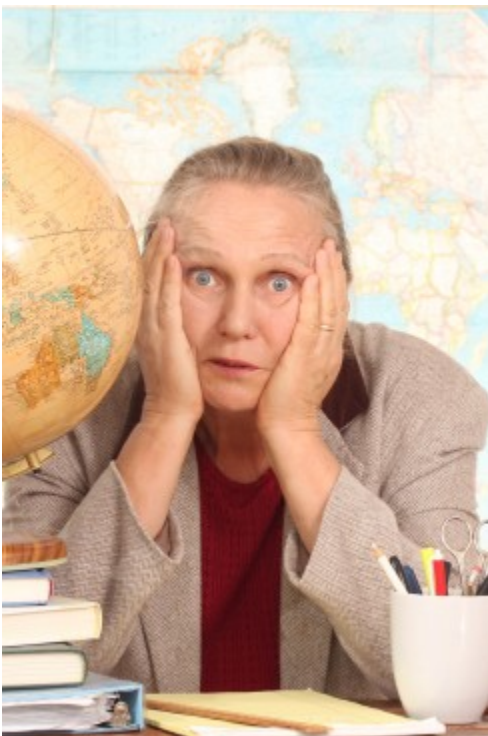
plass, og funnet sin løsning.

Mange lærere viser også til at arbeidsbyrden og summen av nye prosjekter, arbeidsformer og pålagte oppgaver har gjort hverdagen stadig trangere og mer hektisk de siste 10-15 årene, og at det har blitt vanskeligere å prioritere.

En trang og hektisk hverdag gir følger, både i forhold til arbeidet med elever og i kontakt med foreldre, med hensyn til samarbeid innad i skolen, og med hensyn til systemarbeid, plattformbygging og vedlikehold av dette.

Hjelp, hvor skal jeg ta tiden fra?

Arbeid med barn går på direkten, og krever både nærvær og tilstedeværelse. Det er tilnærmet ubegrenset hvor mye lærere kan legge inn av tid og krefter i arbeidet med elever, trygghet, læring og læringsmiljø. Lærere må selv sette grenser, og disse settes ofte svært forskjellig.

Lærere kan oppleve at det er vanskelig å se og gripe fatt i alt som man burde se og gripe fatt i, eller informere eller følge opp, det man ønsker og ser behov for. Det store ansvaret og det omfattende behovet for innsats, står ofte ikke til det som kreves av tid, overskudd og handlingsrom for å få gjort en god nok jobb på alle områder.

Det er et vedvarende dilemma. Hva skal følges opp? Hvor bør man være tilstede? Hva bør etterspørres? Og hvordan skal jeg få til å være i forkant, og forhindre at negative, krenkende og utfordrende forhold oppstår? Alt krever tid, og aktiv prioritering, og det er mye den enkelte lærer ikke er herre over selv. Skolen har mange "må" oppgaver, og rekken av ad-hoc hendelser må som oftest

gripes etter beste evne, der og da.

Organisering av skoledagen

Måten skolen organiserer hverdagen på, kan avgjøre i hvilken grad skolen og enkeltlæreren, assistenten og skolelederen får til det som kreves og ønskes, eller ikke. Organiseres dagen for trangt, gir det sine naturlige følger. Det gir mindre rom for samarbeid, nærvær, informasjonsdeling, refleksjon og utpust. Mange lærere kan for eksempel fortelle om manglende, eller svært korte matpauser.

Organisering av skolen og skoledagen kan på den annen side gi nødvendig handlingsrom på avgjørende områder. Både samarbeid mellom voksne, med utvikling av felles ledelse, og aktiv kartlegging, er helt avhengig av at skolen er organisert godt og gir rom for å få det til. Dette må aldri hvile på den enkelte voksne.

Organisering av skoledagen kan også være avgjørende for i hvilken grad lærere får til å:

- være til stede der det er nødvendig
- ha et godt nok nærvær
- klarer å få gitt videre nødvendig informasjon
- få tatt nødvendige kontakter
- gripe fatt i uønsket eller krenkende atferd
- være i forkant av trøbbel
- følge opp avtalte strategier og rutiner

De fleste skoler har mulighet til å se på, og gjøre noe med egen organisering, slik at hverdagen ikke oppleves som for trang og hektisk, men heller bidrar til at lærere opplever å ha tid og mulighet til å gjøre det som kreves, og til å få gjort en god nok jobb.

Det finnes imidlertid unntak. Ved noen skoler styrer skolebussen skoledagen. Her gir busstidene rammen for når skolen må starte og slutte, og skoler kan oppleve at det er vanskelig å endre disse tidene.

Prioriteringer

Uavhengig av organisering og alle andre forhold som kan være til hinder for å få gjort en god nok jobb i skolen, så vil alltid prioriteringer og valg som blir gjort på den enkelte skole, spille inn.

Systemarbeid, forebyggende arbeid og arbeid med å kartlegge og få oversikt, tar tid og krever prosess, og ikke minst overskudd. Mange lærere kan oppleve at både tid, prosess og overskudd mangler i sin arbeidshverdag, og at tiden som kreves for å kunne områ seg, mangler. Følgen kan for mange være at man i stor grad opplever å henge etter i arbeidet med trygghet og et godt læringsmiljø, og derfor må fange opp uheldige og uønskede forhold etter at de har skjedd, heller enn å kunne være i forkant, og forhindre at de oppstår.

Lærere og skoler som vil for mye, hiver opp mange baller, og gir ris til egen bak.

Les mer

- **Voksnes forskjellighet**